

SUD
EUROSKE UNJE

SUD I MLADI

UVOD

Od 1952. Sud Europske unije brine se o poštovanju i pravilnoj primjeni prava Unije u državama članicama. Tijekom tog razdoblja donosio je presude koje su ojačale europsku integraciju, istodobno dodjeljujući građanima – osobito mladima – sve veća prava. Na sljedećim stranicama prikazane su neke od najvažnijih presuda Suda, razvrstane po temama.

PRAVA STUDENATA

Budući da sve veći broj studenata dio svojih studija pohađa u nekoj drugoj državi članici, Sud je suočen s mnogobrojnim sporovima u tom području. On se tako morao baviti sljedećim pitanjima: je li riječ o diskriminaciji u slučaju ograničavanja pristupa studenata iz drugih država članica sveučilištima jedne od njih? Može li država članica uskratiti određene potpore studentima iz drugih država članica? Imaju li djeca pograničnih radnika prava u državi članici u kojoj rade njihovi roditelji?

PRAVA STUDENATA

Pristup visokom obrazovanju

Godine 2004. Sud je utvrdio da je Belgija diskriminirala osobe koje su položile maturu u drugim državama članicama (poput francuskih bakalaureata ili njemačkih abiturijenata) jer one nisu mogle pristupiti visokom obrazovanju u Belgiji pod istim uvjetima kao osobe koje su u toj zemlji položile maturu (presuda od 1. srpnja 2004., Komisija/Belgija, C-65/03). Isto je utvrđeno i u slučaju Austrije godinu dana kasnije, 2005. ([presuda od 7. srpnja 2005., Komisija/Austrija, C-147/03](#)).

Također, Sud je 2010. ocijenio da država članica načelno ne može ograničiti upis studenata drugih država članica na određene sveučilišne programe medicinske struke, osim ako se takvo ograničenje pokaže opravdanim radi zaštite javnog zdravlja. U tom pogledu, država članica mora utvrditi, na temelju ozbiljnih i podudarnih podataka, da postoji opasnost smanjenja broja diplomanada koji stoje na raspolaganju za pružanje zdravstvenih usluga na njezinu državnom području ([presuda od 13. travnja 2010., Bressol i drugi, C-73/08](#)).

PRAVA STUDENATA

Financiranje studija i potpore dodijeljene studentima

Država članica ne može uskratiti studentski kredit ili stipendiju studentima koji borave na njezinu državnom području i koji ispunjavaju uvjete da na njemu borave ([presuda od 15. ožujka 2005., Bidar, C-209/03](#)). Međutim, države članice mogu rezervirati dodjelu tih kredita ili stipendija za studente koji dokažu određeni stupanj integriranosti u njihovo društvo i koji također već neko vrijeme borave na njihovu državnom području. Godine 2008. Sud je na tu temu ocijenio da je uvjet prethodnog boravka u trajanju od pet godina u skladu s pravom Unije ([presuda od 18. studenoga 2008., Förster, C-158/07](#)).

Godine 2012. Sud je utvrdio da je Austrija diskriminirala studente iz drugih država članica jer su samo studenti čiji su roditelji primatelji austrijskih obiteljskih naknada imali pravo na snižene cijene prijevoza (presuda od 4. listopada 2012., Komisija/Austrija, C-75/11).

PRAVA STUDENATA

Situacija u kojoj se nalaze djeca pograničnih radnika

Godine 2013. Sud je ocijenio da država članica (u predmetnom slučaju Luksemburg) ne može sustavno uskraćivati stipendiranje djece pograničnih radnika, čak i ako oni ne borave na njezinu državnom području. Dovoljno je, naime, da roditelji (ili jedan od njih) dulje razdoblje rade u državi članici o kojoj je riječ da bi postojala dovoljna veza s tom državom ([presuda od 20. lipnja 2013., Giersch i drugi, C-20/12](#)).

Nadalje, Sud je precizirao da su djeca pograničnih radnika diskriminirana u Nizozemskoj jer je ona potporu za studij u inozemstvu rezervirala za studente koji su na njezinu državnom području boravili najmanje tri godine u proteklih šest godina. Prema mišljenju Suda, taj uvjet boravka pretjerano je isključujući ([presuda od 14. lipnja 2012., Komisija/Nizozemska, C-542/09](#)).

ZAŠTITA OSOBNIH PODATAKA

U doba informatike i interneta poštovanje privatnog života i zaštita osobnih podataka postali su krajnje osjetljive teme. U tom području Sud je, među ostalim, odgovarao na dva pitanja: postoji li u okviru internetskih pretraživača pravo na zaborav i jesu li osobni podaci građana Unije dostatno zaštićeni unutar i izvan nje?

Godine 2014. Sud je ustanovio postojanje „prava na zaborav” u okviru internetskih pretraživača. Na taj način osoba koja želi da se poveznice koje vode do podataka o njezinu privatnom životu više ne pojavljuju kao rezultat pretrage izvršene po njezinom imenu može zahtijevati od operatera pretraživača – ili, u slučaju njegova odbijanja, od nadležnih tijela – da uklone tu poveznicu s popisa rezultata. Međutim, Sud je pojasnio da u određenim slučajevima pravo javnosti na informacije može dovesti do odbijanja zahtjeva za uklanjanje ([presuda od 13. svibnja 2014., Google Spain i Google, C-131/12](#)).

Nadalje, Sud je 2015. poništio odluku Europske komisije kojom je Facebooku dopušteno da osobne podatke svojih europskih pretplatnika prenese u Sjedinjene Američke Države, osobito zato što se tom odlukom ne osigurava odgovarajuća razina zaštite osobnih podataka prenesenih iz zemalja Unije od pristupa nadležnih američkih tijela ([presuda od 6. listopada 2015., Schrems, C-362/14](#)).

PRAVA PUTNIKA U ZRAČNOM PROMETU

Svake godine zrakoplovom putuju tri milijarde ljudi. Sud se osvrnuo na njihova prava te je, među ostalim, odgovarao na pitanje koje se opetovano postavlja: u kojim slučajevima i pod kojim uvjetima zrakoplovna kompanija putnicima mora nadoknađivati štetu?

Godine 2009. Sud je ocijenio da putnici čiji je let kasnio tri sata ili dulje imaju pravo na naknadu štete jednako kao i putnici čiji je let otkazan, osim ako zrakoplovna kompanija dokaže da je kašnjenje rezultat izvanrednih okolnosti koje su izvan njezine stvarne kontrole ([presuda od 19. studenoga 2009., Sturgeon, C-402/07](#)). Sud je potom pojasnio da sudar pokretnih stuba za ukrcaj putnika sa zrakoplovom kao i većina nepredviđenih tehničkih problema nisu izvanredne okolnosti koje bi isključivale pravo na naknadu štete (presuda od 14. studenoga 2014., Siewert i drugi, C-394/14; [presuda od 17. rujna 2015., van der Lans, C-257/14](#)).

Također, Sud je 2014. upozorio na to da stvarno vrijeme dolaska leta odgovara trenutku kada se otvore barem jedna vrata zrakoplova. Naime, putnici mogu nastaviti sa svojim aktivnostima bez ograničenja tek u trenutku u kojem smiju napustiti zrakoplov ([presuda od 4. rujna 2014., Germanwings, C-452/13](#)).

PRAVA POTROŠAČA

U kojoj mjeri slikovni prikazi na ambalaži prehrambenog proizvoda i informacije o niskoj količini soli u mineralnoj vodi mogu potrošača dovesti u zabludu? Riječ je o dvama pitanjima na koja je Sud, među mnogobrojnim presudama posvećenima zaštiti potrošača, nedavno odgovarao.

Godine 2015. Sud je podsjetio da potrošači moraju raspolagati točnim, neutralnim i objektivnim informacijama. Na taj način, kada ambalaža proizvoda stvara dojam o prisutnosti sastojka kojeg u stvarnosti nema, kupac može biti doveden u zabludu čak i ako je popis sastojaka točan. Takav je slučaj s voćnim čajem čija ambalaža prikazuje slike malina i cvjetova vanilije, iako on ne sadržava nijedan njihov prirodni sastojak ([presuda od 4. lipnja 2015., Teekanne, C-195/14](#)).

Također 2015. Sud je potvrdio da količina natrija naznačena na pakiranju boca mineralne vode treba odražavati ukupnu količinu te tvari u svim njezinim oblicima (stolna sol i natrijev bikarbonat). Naime, potrošač može biti doveden u zabludu ako se prikaže da voda sadržava nisku količinu soli, iako je bogata natrijevim bikarbonatom ([presuda od 17. prosinca 2015., Neptune Distribution, C-157/14](#)).

DRUŠTVO/ZDRAVLJE

Budući da pravo Unije obuhvaća široka i različita područja, Sud se nerijetko suočava s pitanjima društva i zdravlja. Među ostalim, Sud je morao odgovoriti na sljedeća dva pitanja: može li životni partner istog spola imati pravo na obiteljsku mirovinu i mogu li se građani Unije liječiti u nekoj drugoj državi članici?

Već 1998. Sud je ocijenio da se građani Unije mogu liječiti u nekoj drugoj državi članici i ostvariti povrat troškova prema cijenama u svojoj državi osiguranja (država u kojoj su upisani u fond zdravstvenog osiguranja). Povod takvoj odluci bilo je odbijanje luksemburškog fonda zdravstvenog osiguranja da dvojici Luksemburžana povрати troškove za naočale kupljene u Belgiji i za ortodonski tretman u Njemačkoj ([presude od 28. travnja 1998., Decker, C-120/95 i Kohll, C-158/96](#)). Kada je riječ o bolničkom liječenju pruženom u drugoj državi članici, ono nesumnjivo podliježe prethodnom odobrenju države osiguranja, ali se ne smije arbitrarno odbiti. Konkretno, osoba se može podvrgnuti operaciji u drugoj državi članici ako je rok za njezino izvođenje u vlastitoj državi dulji od razumnoga, uzimajući u obzir zdravstveno stanje osobe (presuda od 12. srpnja 2001., Smits i Peerbooms, C-157/99 i [presuda od 16. svibnja 2006., Watts, C-372/04](#)).

Godine 2008. Sud je presudio da odbijanje dodjele obiteljske mirovine životnom partneru iz istospolne zajednice čini izravnu diskriminaciju koja se temelji na spolnoj orijentaciji jer se preživjeli životni partner nalazi u situaciji usporedivoj s onom preživjelog bračnog druga. U predmetnom slučaju njemački fond strukovnog mirovinskog osiguranja odbio je dodijeliti obiteljsku mirovinu muškarcu čiji je registrirani životni partner preminuo ([presuda od 1. travnja 2008., Maruko, C-267/06](#)).

SPORT

Sud je u više navrata morao odlučivati o sporovima koji su se u bitnome odnosili na sport i, među ostalim, na pravo na informiranje i dostupnost prijenosa u području sportskih natjecanja.

Od 1995. Sud smatra nogometaše radnicima koji se stoga nakon isteka svojeg ugovora mogu slobodno zaposliti u klubu u kojem žele a da se pritom od njihova novog kluba ne može zahtijevati nikakva odšteta. Otkad je ta presuda donesena, nogometni klubovi mogu u nacionalnom prvenstvu sastaviti momčad u kojoj nijedan igrač nije državljanin zemlje u kojoj se prvenstvo odigrava (presuda od 15. prosinca 1995., *Bosman*, C-415/93).

Nadalje, Sud je 2013. potvrdio da države članice mogu obvezati na slobodan pristup prijenosu nogometnih utakmica Svjetskog prvenstva i EURA na besplatnim televizijskim kanalima ([presuda od 18. srpnja 2013., UEFA i FIFA/Komisija, C-201/11 i drugi](#)). Iste je godine Sud ocijenio da nadležna tijela smiju ograničiti troškove emitiranja kratkih isječaka s nogometnih utakmica, tako da televizijski kanali mogu uz niže troškove pripremati kratke informativne priloge ([presuda od 22. siječnja 2013., Sky Österreich, C-283/11](#)).

ZAŠTITA OKOLIŠA

Sud je često u prilici odlučivati o temama povezanim s okolišem jer je Europska unija u tom području donijela mnogobrojne akte. Tako se Sud već izjašnjavao o zaštiti mnogih životinjskih vrsta (ptica, kornjača, hrčaka, risova itd.), obradi otpada i komunalnih otpadnih voda, poštovanju graničnih vrijednosti za dušikov dioksid, pravilima za stavljanje na tržište proizvoda od tuljana ili o emisijskim jedinicama stakleničkih plinova.

U okviru takozvanog postupka zbog „dvostruke povrede“ (zbog nepoštovanja prve presude donesene protiv dotične države članice) Sud je bio pozvan izreći katkad znatne novčane sankcije državama članicama koje nisu poštovale njegove presude u području zaštite okoliša. Tako je 2014. Italiji naloženo plaćanje najvišeg paušalnog iznosa (40 milijuna eura) zbog povrede Unijinih pravila o gospodarenju otpadom ([presuda od 2. prosinca 2014., Komisija/Italija, C-196/13](#)). Kada je riječ o najtežoj novčanoj kazni (57,77 milijuna eura po polugodištu zakašnjenja), ona je izrečena Francuskoj 2015. jer nije pravilno nadzirala ribolov određenih vrsta (osloća manjih od najmanje veličine koju je propisala Unija, [presuda od 12. srpnja 2005., Komisija/Francuska, C-304/02](#)).

SUD
EUROPSKE UNIJE

—
Uprava za komunikaciju
Odjel za publikacije i elektroničke medije

Lipanj 2017.

